

Beleidsnotitie Accommodaties

“2014 – 2017”

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

1. Inleiding.....	5
1.1 <i>Waarom deze notitie.....</i>	5
1.2 <i>Wat is onze doelstelling</i>	5
1.3 <i>Leeswijzer.....</i>	6
2. Accommodaties in de Hof nu	7
2.1 <i>Situatie anno /2013.....</i>	7
2.2 <i>Veranderende rol van de overheid in de samenleving (Beleidskader Welzijn)</i>	12
2.3 <i>Lokale en landelijke trends / ontwikkelingen in accommodaties.....</i>	13
2.4 <i>Regionale ontwikkelingen</i>	15
3. Accommodaties in de Hof periode 2014 - 2017	16
3.1 <i>Accommodaties 2014 - 2017: Beleidskader Welzijn.....</i>	16
3.2 <i>Wat willen we bereiken (doel in 2017 en verder).....</i>	16
3.3 <i>Hoe gaan we dat doen (uitvoeringsprogramma)</i>	17
3.4 <i>Kansen en knelpunten</i>	20
4. Financiën.....	22
3.1 <i>Wat is er beschikbaar</i>	22
5. Literatuur.....	23
Bijlage 1:	24

Voorwoord

In het beleidskader Welzijn 2014 – 2017 is op hoofdlijnen de richting aangegeven hoe het nieuwe Welzijnsbeleid vorm gegeven gaat worden. Leidend hierbij is dat de (gemeentelijke) overheid met name regisseert en faciliteert en dat de inwoners en (welzijns)instellingen meer gezien worden als initiatiefnemer en ondernemers: minder uitvoering door de overheid (maatschappelijke participatie), minder afhankelijk van de overheid (zelfredzaamheid). Waarbij maatwerk wordt geboden in de ondersteuning van kwetsbare burgers en specifieke doelgroepen.

Het accommodatiebeleid met betrekking tot het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed is een belangrijk instrument om aan deze (nieuwe) welzijnsdoelen invulling te geven. Een adequaat middel om beleidsdoelen waar te kunnen maken. In onze optiek is het accommodatiebeleid in Hof van Twente vergelijkbaar met een kurk waarop het welzijnsbeleid mede drijvende wordt gehouden. Juist door de inzet van vele vrijwilligers willen we bewerkstelligen dat in alle kernen voldoende en adequate sport- en gemeenschapscentra en multifunctionele accommodaties beschikbaar zijn en waarvan door iedereen met plezier gebruik gemaakt kan worden. Waar de inwoners elkaar kunnen ontmoeten, waar activiteiten plaatsvinden die er toe doen en waar veel plezier aan wordt beleefd. Een aanbod aan voorzieningen dat ook over een langere termijn betaalbaar kan blijven voor de exploitanten, voor de gebruikers en voor de gemeente. Een aanbod dat bovendien is afgestemd op ontwikkelingen met betrekking tot de samenstelling van onze bevolking. In Hof van Twente is sprake van zowel toenemende vergrijzing als krimp.

Gelet op de breedte van het accommodatiebeleid en de (financiële) impact hiervan wordt deze beleidsnotitie, als enige uit de serie van vijf deelnotities op basis van het Beleidskader Welzijn 2014-2017, ter vaststelling aan uw raad voorgelegd. Hier is een brede verkenning en inspraak door en met de welzijnsinstellingen en verenigingen aan vooraf gegaan. Dit verklaart mede de uitgebreide doorlooptijd van deze notitie.

Burgemeester en wethouders Hof van Twente
Oktober 2013.

Samenvatting

Het maatschappelijk vastgoed in Hof van Twente vertegenwoordigt een grote waarde. Zowel in directe (financiële) zin maar ook als thuishaven voor grote groepen inwoners van onze gemeente. Voor individuele inwoners maar nog meer voor verenigingen en instellingen die activiteiten organiseren voor gelijkgestemden in deze welzijns- en sportaccommodaties. Een maatschappelijk bezit om heel zuinig mee om te gaan.

Echter, willen we een andere overheid worden (meer op afstand maar er juist wel zijn voor kwetsbare groepen in onze lokale samenleving) dan zullen we de komende jaren de accenten anders moeten zetten.

In deze beleidsnotitie stellen we daarom een aantal maatregelen voor om deze rol naar behoren te kunnen vervullen en de kosten binnen de perken te houden:

- Terugbrengen van het aantal accommodaties waarin de gemeente een inhoudelijke en financiële rol vervult;
- Het accommodatie-aanbod afstemmen op de samenstelling van onze bevolking. In Hof van Twente is sprake van zowel toenemende vergrijzing als krimp;
- Verenigingen en stichtingen ondersteunen om de nieuwe rolverdeling beter in te kunnen vullen;
- Multifunctioneel gebruik van accommodaties nastreven waar mogelijk;
- Een ruimere inzet van vrijwilligers in beheers- en onderhoudstaken;
- Harmonisatie van huurtarieven en meer kostendekkende huurtarieven (laten) toepassen;
- De budgetsubsidies meer toesnijden op bovenstaande maatregelen;
- Investeringssubsidies en garantstellingen terughoudend en adequaat inzetten.

Willen wij gericht kunnen sturen op gewenste ontwikkelingen dan is het van groot belang dat een (middel)lange termijn visie op accommodaties wordt vastgesteld. Gelijktijdig met de behandeling van deze deelnotitie heeft RO groep op ons verzoek een Accommodatievisie opgesteld voor de periode 2014-2033. De deelnotitie en de visie worden tegelijkertijd aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd.

1. Inleiding

1.1 Waarom deze notitie

De gevoelde noodzaak om vernieuwing door te voeren, de vraag naar efficiency en doelmatigheid en de werkelijkheid van minder beschikbare middelen, maken dat in de organisatie van welzijn in Hof van Twente veranderingen doorgevoerd moeten worden. De gemeenteraad heeft daarvoor op 10 juli 2012 het Beleidskader Welzijn voor de periode 2014-2017 vastgesteld.

Het kader en de uitgangspunten omvatten de primaire welzijnstaak van onze gemeente die omschreven is als:

Het streven naar een samenleving waarin mensen optimale kansen krijgen om zich te ontwikkelen en te ontplooien, waarbij burgers zich op een waardevolle manier met elkaar kunnen verbinden en waarbij wederkerigheid van toepassing is. Het versterken van de kracht van de samenleving is een belangrijke doelstelling hierin.

Daarnaast zal het welzijnswerk moeten voldoen aan een tweeslag namelijk: enerzijds een krachtige maatschappelijke samenleving maken en anderzijds de gespecialiseerde ondersteuning bieden aan wie dat echt nodig heeft. Voor de verschillende beleidsterreinen binnen welzijn is de kadernota hiermee richtinggevend aan deze beleidsnotitie Accommodaties.

Bovendien zijn vier beleidsnotities vastgesteld door ons college voor Sport, Cultuur, Zorg en Jeugd. In het beleidskader en in deze beleidsnotities is het accommodatiebeleid voor het maatschappelijk vastgoed genoemd als belangrijk instrument om de nieuwe welzijnsdoelen na te streven.

Echter, de economische crisis gaat ook Hof van Twente niet voorbij. Niet alleen financieel maar ook inhoudelijk moet er worden heroverwogen. Het beleidskader welzijn werd gekoppeld aan de taakstellingen die nodig zijn om ook in de komende jaren met een sluitende begroting te kunnen werken. Verwacht wordt dat er in de komende jaren nog meer bezuinigingen gaan volgen.

Deze beleidsnotitie omvat integraal de randvoorwaarden voor het accommodatiebeleid. Deze randvoorwaarden gaan de grondslag vormen voor incidentele en structurele subsidies ten behoeve van beheersstichtingen en overige verenigingen en instellingen. Bovendien vormen de geformuleerde randvoorwaarden het vertrekpunt om de gemeentelijke bemoeienissen met de eigenaren en beheerders van het aanwezige maatschappelijke vastgoed aan te scherpen. De notitie zal ingaan op de wijze waarop in Hof van Twente een gewenst aanbod aan maatschappelijk vastgoed in stand kan worden gehouden. Niet alleen voor de termijn van het Beleidskader Welzijn 2014-2017 maar ook voor de jaren daarna.

Om recht te doen aan de status aparte van de (accommodaties in de) buurtschappen is het inhoudelijke algemene en specifieke accommodatiebeleid in een afzonderlijke notitie uitgewerkt en na overleg met de buurtschappen door ons vastgesteld.

1.2 Wat is onze doelstelling

De nadruk ligt op het in stand houden van een kwalitatief goed en betaalbaar voorzieningenniveau in de verschillende buurtschappen en kernen, als middel om de doelstellingen uit het gemeentelijke welzijnsbeleid mogelijk te maken. Multifunctioneel

gebruik, optimalisering van de bezetting, een goede verhouding tussen eigen bijdragen van huurders en de gemeentelijke bijdrage en waarborging van de uitvoering van noodzakelijk meerjaren onderhoud zijn belangrijke elementen in ons beleid. Een aandachtspunt hierbij dat er toe doet is dat wordt ingespeeld op veranderingen in de samenstelling van onze bevolking. Gevolgen van krimp en vergrijzing worden onderzocht en consequenties hiervan zullen mede de input vormen om voor de toekomst helder te formuleren welke basisaccommodaties de gemeente onderscheid en op welke wijze de gemeente een bijdrage gaat verlenen om deze accommodaties in stand te houden. Zeker met betrekking tot het nemen van belangrijke beslissingen in relatie tot het accommodatiebeleid is er sprake van langjarige gevolgen met vaak een grote impact. Het opstellen van een accommodatievisie voor de (midden)lange termijn (tot 20 jaar) vinden wij hierom erg belangrijk. Op grond hiervan wordt gelijktijdig met de behandeling van deze deelnotitie een accommodatievisie voor 2014-2033 aan u ter vaststelling voorgelegd.

1.3 Leeswijzer

Deze beleidsnotitie strekt zich uit over alle welzijnsaccommodaties (maatschappelijk vastgoed) waarin op grond van het beleidskader welzijn Hof van Twente zich een rol toe-eigent.

Gelet op het brede aanbod aan accommodaties wordt een opdeling gemaakt in een aantal categorieën:

- Accommodaties waarbij het beheer en de exploitatie door een specifieke beheersstichting plaatsvindt (binnensportaccommodaties, zwembaden, multifunctionele accommodaties, sociaal culturele accommodaties);
- Gemeentelijke buitensportaccommodaties (voetbal, hockey, korfbal, atletiek);
- Buurtschapscentra, soms gekoppeld aan een (openbare) basisschool in deze buurtschappen;
- Overige accommodaties (veelal separate gebouwen met één hoofdgebruiker).

In hoofdstuk 2 van deze notitie is met betrekking tot deze accommodaties (inclusief subsidiëring en tarifiering) de huidige situatie in beeld gebracht, in hoofdstuk 3 wordt de toekomstvisie concreet gemaakt en in hoofdstuk 4 worden de huidige budgetten en de beoogde wijzigingen hierin weergegeven.

In deze notitie worden andere (gemeentelijke) accommodaties (gemeentewerven, begraafplaatsen, woningen, schoolgebouwen in de kernen etc.) niet besproken.

2. Accommodaties in de Hof nu

2.1 Situatie anno 2013

In dit hoofdstuk volgt een verkorte weergave uit de inventarisatie waarbij de feitelijke situatie ten aanzien van de vier "soorten" accommodaties (zie par. 1.3) wordt weergegeven.

Tevens wordt in dit hoofdstuk aandacht geschonken aan de wijze van subsidiëren en tarifiering van deze accommodaties.

Het gemeentelijk accommodatiebezit, het aantal accommodaties waarin we structureel bijdragen en de wijze van in stand houden van de verschillende accommodaties is zeer divers. Het verdient derhalve aanbeveling eerst een algemene definitie van ons maatschappelijk vastgoed te formuleren:

Maatschappelijk vastgoed is een gebouw (al of niet in combinatie met een buitenterrein):

- waarin maatschappelijke diensten aan burgers worden verleend of door burgers zelf worden gecreëerd,
- waarvan de exploitatie (gedeeltelijk) door publieke middelen mogelijk wordt gemaakt,
- waarin vraag (burgers) en aanbod (instellingen) fysiek bij elkaar komen en
- waar iedereen (voor wie het bedoeld is) toegang toe heeft.

In deze notitie is ons maatschappelijk vastgoed opgenomen in een viertal accommodatie typeringen. Te weten accommodaties met een beheersstichting (binnensportaccommodaties, sociaal culturele en multifunctionele accommodaties), buitensportaccommodaties, multifunctionele gebouwen in de buurtschappen en een categorie "overige gebouwen".

De scholen in de gemeente (basisonderwijs en voortgezet onderwijs) worden in deze deelnotitie niet aan de orde gesteld. Voor het basisonderwijs is specifiek een Scholenvisie basisonderwijs Hof van Twente 2022/2032 medio 2013 door u vastgesteld.

Er is voor gekozen om de specifieke accommodaties per kern resp. per buurtschap in beeld te brengen. Hiervoor is gekozen omdat voor vrijwel alle accommodaties geldt dat er sprake is van een kerngericht aanbod. Op deze wijze is snel duidelijkheid te vinden over mogelijke lokale vormen van samenwerking.

Naast een definitie voor maatschappelijk vastgoed verdient het aanbeveling ook de begrippen basisvoorziening en plusvoorziening nader te definiëren. In het beleidskader Welzijn is hiervoor de basis gelegd:

- Activiteiten die tot de basisvoorziening behoren: activiteiten die op basis van de doelstellingen van het nieuwe welzijnsbeleid noodzakelijk zijn;
- Activiteiten die tot de plusvariant behoren: activiteiten die op basis van de doelstellingen van het nieuwe welzijnsbeleid wenselijk zijn (veelal een uitvoeringsniveau hoger dan het niveau basisvoorzieningen).

Dit brengt ons tot de volgende formulering voor accommodaties welke als basisvoorziening worden aangemerkt:

Accommodaties (maatschappelijk vastgoed) die noodzakelijk zijn om activiteiten onderdak te bieden welke werkelijk nodig zijn om de doelstellingen uit het beleidskader welzijn

mogelijk te maken en waarin gemeentelijk in de vorm van een structurele subsidie wordt (of incidentele subsidie kan worden) bijgedragen.

2.1.1 Korte typering per accommodatiesoort

Zoals opgemerkt zijn de relevante accommodaties opgesplitst in een viertal categorieën. In deze sub-paragraaf geven we kort de belangrijkste kenmerken aan van deze voorzieningen.

a. Accommodaties met een beheersstichting

Dit betreffen accommodaties met diverse gebruikers zoals sport- en/of sociaal culturele verenigingen, onderwijsinstellingen en bijvoorbeeld overkoepelende organisaties. Naast structureel gebruik vinden er soms incidentele evenementen, voorstellingen of andere grotere eenmalige activiteiten plaats. Voor de lokale gemeenschappen zijn dit met name vanuit de ontmoetingsfunctie zeer belangrijke voorzieningen. Multifunctioneel gebruik staat voorop. De beheersstichtingen zijn verantwoordelijk voor de instandhouding van de accommodaties en samen met veel vrijwilligers wordt de exploitatie ter hand genomen. Gemeentelijk wordt een budgetsubsidie verstrekt, waarin op basis van vastgestelde meerjaren onderhoudsplannen een belangrijk budget voor de instandhouding is opgenomen. De huurtarieven worden vastgesteld door de exploiterende stichting. In de hoogte van de tarieven en de relatie met de kostprijzen per accommodatie zitten in vergelijking met soortgelijke accommodaties (relatief) grote verschillen.

b. Buitensportaccommodaties

De gemeente is veelal eigenaar van de (groene)velden en de buitensportverenigingen van de opstallen. Er is nog te vaak sprake van uitsluitend gebruik door verenigingsleden. Onderhoud van de velden vindt grotendeels door/onder verantwoordelijkheid van de gemeentelijke afdeling Openbare Werken plaats. Er is sprake van geharmoniseerd beleid (mate van onderhoud door gemeente en vereniging, te betalen huurtarieven, uniforme huurvoorwaarden). In zijn algemeenheid is in investeringen in verenigingseigendommen de investeringssubsidieregeling (ISR) van toepassing. Huurtarieven van buitensportaccommodaties zijn in het verleden geharmoniseerd. Wel is gebleken dat de huidige tarieven, afgezet tegen het regionale gemiddelde, aan de lage kant zijn. Bovendien overwegen we om daar waar sprake is van een aantoonbare overcapaciteit aan speelvelden het tarief richting kostendekkendheid op te trekken. Alvorens met aanpassingen van huurtarieven te starten, willen we eerst inzetten op privatisering van onderhoudswerkzaamheden.

c. Buurtschapscentra

De buurtschappen kennen in Hof van Twente een status aparte (afzonderlijk beleid voor ontwikkeld). Veel buurtschappen hebben een eigen onderkomen (9 stuks). De laatste jaren is er veel in geïnvesteerd om deze gebouwen in goede staat te krijgen.

Naast een subsidie om specifieke activiteiten te kunnen organiseren ontvangen de stichtingen een onderhoudsbijdrage, gebaseerd op meerjaren onderhoudsplannen, om de buurtschapscentra adequaat in stand te kunnen houden.

In zijn algemeenheid is in investeringen in verenigingseigendommen de investeringssubsidieregeling (ISR) van toepassing.

d. Overige accommodaties

Een "bonte verzameling" in positieve zin van overige voorzieningen en gebouwen. Tot stand gekomen op basis van maatwerk afspraken en het eigendom en het gebruik is vaak in één hand. Alle accommodaties zijn voor de desbetreffende clubs en instellingen erg belangrijk. Vanuit gemeentelijk optiek verdient het aanbeveling om meer activiteiten in multifunctionele accommodaties onder te brengen. Met name voor gebouwen met één (hoofd)gebruiker verdient het aanbeveling te bezien in hoeverre verplaatsing van de activiteiten naar een multifunctionele accommodatie haalbaar en wenselijk is.

In zijn algemeenheid is in investeringen in verenigingseigendommen de investeringssubsidieregeling (ISR) van toepassing.

2.1.2 Opsomming maatschappelijk vastgoed per kern

De verschillende accommodaties geven we onderstaand per kern weer. Hierdoor ontstaat een goed beeld van de lokale situatie, waarbij inzichtelijk is welke accommodaties er per kern aanwezig zijn.

In het beleidskader Welzijn 2014 – 2017 zijn vrijwel alle accommodaties als basisvoorziening aangemerkt. In onderstaande opsomming van de basisvoorzieningen en de plusvoorzieningen hebben wij de plusvoorzieningen in een afwijkende kleur/cursief weergegeven.

Vooralsnog hanteren wij in onderstaande opsomming (van bestaande accommodaties) het volgende (beoogde) onderscheid:

- **Basisvoorziening;**
- *Plusvoorziening (activiteit kan basisvoorziening zijn maar qua huisvesting is er een voorkeur voor clustering c.a.);*
- *Buitencategorie: afzonderlijke afweging.*

Markelo

Accommodatie	Eigenaar / exploitatie	Categorie
Zwembad de Vijf Heuvels - Binnenbad - <i>Buitenbad</i>	Gemeente / Sportfondsen Hof van Twente BV	Beheersstichtingen
Sporthal / socruimte de Haverkamp	Gemeente / Stichting Sporthal Markelo	Beheersstichtingen
Cultureel Centrum Het Beaufort	Gemeente / Stichting CC Het Beaufort	Beheersstichtingen
Sportpark Endemansdijk	Gemeente / Sportclub Markelo en Markvogels	Buitensportaccommodaties
<i>Bibliotheeklocatie Markelo</i>	<i>Stichting Bibliotheek Hof van Twente</i>	<i>Overige accommodaties</i>
<i>Huisvesting Stichting Heemkunde Markelo</i>	<i>Dienstgebouw Martinuskerk</i>	<i>Overige accommodaties</i>

Diepenheim

Accommodatie	Eigenaar / exploitatie	Categorie
Sportzaal Stedeke	Gemeente / Stichting Sportzaal Stedeke	Beheersstichtingen
KunstWerk Diepenheim (in ontwikkeling)	Gemeente, Stichting de Zwaan / Stichting Cultureel Centrum Herberg de Pol en Kunstver. Diepenheim	Beheersstichtingen

Sportpark de Koppel	Gemeente / VV Diepenheim	Buitensportaccommodaties
Bibliotheeklocatie Diepenheim	Stichting Bibliotheek Hof van Twente	Overige accommodaties
(Binnenste BuitenBos)	Stichting BBB	Overige accommodaties)*
Kindercentrum De Kerkegaarden 1	Gemeente / diverse organisaties	Overige accommodaties
Pand van Janna	Stichting Pand van Janna / jeugdsoos Why Don't Cha	Overige accommodaties

* Betreft geen gebouw, derhalve hier verder niet "meenemen".

Delden

Accommodatie	Eigenaar / exploitatie	Categorie
Zwembad de Mors	Stichting Beheer Registergoederen Stad Delden	Beheersstichtingen
Sporthal de Reiger	Stichting Beheer Registergoederen Stad Delden	Beheersstichtingen
Sportzaal Raesfelt	Stichting Beheer Registergoederen Stad Delden	Beheersstichtingen
Parochiehuis, inclusief jongerencentrum Walk In	Stichting Beheer Registergoederen Stad Delden	Beheersstichtingen en overige accommodaties
Sportpark de Mors	Gemeente / SV Delden, DHV, Zwart Wit en Le Biberon	Buitensportaccommodaties
Sportpark Scheetheuvel	Twickel en gemeente / Rood Zwart	Buitensportaccommodaties
Sportterrein AWD	Gemeente / AWD 2005	Buitensportaccommodaties
Bibliotheeklocatie Delden	Stichting Wonen Delden / bibliotheek Hof van Twente	Overige accommodaties
Muziekgebouw Amicitia	Muziekvereniging Amicitia	Overige accommodaties
Tentoonstellingsgebouw Perron 1	NS / Stichting Perron 1	Overige accommodaties
Zoutmuseum Delden	Gemeente / Stichting Zoutmuseum	Overige accommodaties

Goor

Accommodatie	Eigenaar / exploitatie	Categorie
Zwembad de Whee	Gemeente / Sportfondsen Hof van Twente BV	Beheersstichtingen
Sporthal de Mossendam	Gemeente / Stichting STEVIG	Beheersstichtingen
Gymnastieklokaal Kievitstraat	Gemeente / Stichting STEVIG	Beheersstichtingen
Gymnastieklokaal het Gijmink, onderdeel van multifunctionele accommodatie Villa 70	Viverion / Stichting STEVIG	Beheersstichtingen
VEC de Reggehof, incl.	Gemeente / stichting 't VEC	Beheersstichtingen

<i>dependance de Laarschool</i>		
Sportpark Heeckeren, incl. jeu de boulesbanen	Gemeente / GFC en de Reggewerpers	Buitensportaccommodaties
Sportpark de Horst	Gemeente / AV Goor + KV Phenix	Buitensportaccommodaties
Sportpark Scherpenzeelseweg	Gemeente / GMHC	Buitensportaccommodaties
Sportpark 't Piepwillem	Gemeente / VV Twenthe	Buitensportaccommodaties
Sportpark 't Doesgoor	Gemeente / SV Hector	Buitensportaccommodaties
Bibliotheeklocatie Goor	Gemeente / Bibliotheek Hof van Twente	Overige accommodaties
Goors Museum / VVV	NS / stichting Goors Museum en VVV	Overige accommodaties
Kinderboerderij 't Kukelnest	Gemeente / stichting Kindvriendelijk Goor	Overige accommodaties
Goorse Sociëteit voor Ouderen	Vereniging Goorse Soc. voor Ouderen	Overige accommodaties
IGO de Trekpleister	Stichting	Overige accommodaties
Gemeentehuis	Gemeente	Overige accommodaties

Bentelo

Accommodatie	Eigenaar / exploitatie	Categorie
Sport en gemeenschapscentrum, inclusief sportpark de Pol <i>Incl. handbal- en tennisaccommodatie</i>	Gemeente en stichting / stichting	Beheersstichtingen Buitensportaccommodaties

Hengevelde

Accommodatie	Eigenaar / exploitatie	Categorie
Sport en gemeenschapscentrum Hengevelde, incl. sportpark Rupertserve <i>Incl. handbal- en tennisaccommodatie</i>	Gemeente, stichting en WVV / stichting	Beheersstichtingen Buitensportaccommodaties
Evenemententent Hengevelde	Stichting HET	Overige accommodaties

Buurtschappen

Accommodatie	Eigenaar / exploitatie	Categorie
Buurtschapscentrum Esbrook, Deldenerbroek	Stichting	Buurtschapscentra
Buurtschapscentrum de Hoff, Azelo	Stichting	Buurtschapscentra
Buurtschapscentrum 't Kempke, Wiene/Zeldam	Stichting	Buurtschapscentra
Buurtschapscentrum Het Gebouwtje, Stokkum	Stichting	Buurtschapscentra

Buurtschapscentrum 't Lammershoes, Markvelde	Stichting	buurtschapscentra
Buurtschapscentrum Elserike, Herike / Elsen	Stichting	Buurtschapscentra
Buurtschapscentrum Brookhoes, Elsenerbroek	Buurtvereniging	Buurtschapscentra
Buurtschapscentrum 't Kaspel, Kerspel Goor	Stichting	Buurtschapscentra

2.2 Veranderende rol van de overheid in de samenleving (Beleidskader Welzijn)

In het beleidskader is hierover een nader standpunt ingenomen. In deze paragraaf gaan we hier op in wat dit in het bijzonder voor accommodaties betekent. In hoofdstuk 3 geven we vervolgens weer hoe we tot veranderingen komen op basis van deze nieuwe uitgangspunten.

Beleidskader Welzijn 2014-2017

Accommodatiebeleid (maatschappelijk vastgoed) wordt in de gemeente Hof van Twente als onderdeel beschouwd van het welzijnsbeleid. In het beleidskader welzijn is het nieuwe welzijnsbeleid, zoals dat zal worden uitgewerkt, vorm gegeven. Het welzijnsbeleid kent twee kanten. Aan de ene kant is dat om de "civil society" te maken tot een sterke, bepalende en initiatief tonende maatschappelijke kracht en aan de andere kant is dat het bieden van gespecialiseerde ondersteuning aan hen die het echt nodig hebben. De bijdrage van het accommodatiebeleid in de context van deze beleidsnotitie zal het meest liggen op het gebied van "civil society". Adequate en betaalbare sport- en welzijnsaccommodaties (maatschappelijk vastgoed), als onderdeel van een "civil society", zullen bijdragen aan de drie doelen van welzijnsbeleid:

- Vergroten van zelfredzaamheid;
- Vergroten maatschappelijke participatie;
- Versterken kracht van de samenleving.

Gemeente, burgers, professionals en organisaties zijn gezamenlijk verantwoordelijk om (de kwaliteit van) het welzijn te borgen. Dat brengt een nieuwe rol(verdeling) voor deze partijen met zich mee. In relatie tot het accommodatiebeleid (maatschappelijk vastgoed) ziet die rol(verdeling) er als volgt uit.

Burgers: Actief burgerschap wordt bevorderd door niet alleen individuele zelfredzaamheid maar ook collectieve zelfredzaamheid te faciliteren. Dit impliceert dat de gemeente zal inzetten op facilitair niveau (accommodaties als middel om de activiteiten die bijdragen tot de drie doelen van het welzijnsbeleid zo optimaal mogelijk onderdak te bieden).

(Professionele) organisaties worden gestimuleerd om zodanige voorwaarden te creëren dat de activiteiten die bijdragen aan deze doelen onderdak krijgen in maatschappelijke accommodaties die voldoen aan de eisen en voorwaarden die voor dat gebruik noodzakelijk zijn.

De gemeente heeft in het nieuwe welzijnsbeleid een duidelijke regierol. Middelen worden ingezet op activiteiten die bijdragen aan het vergroten van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie en het versterken van de kracht van de samenleving. Het accommodatiebeleid is bij uitstek hierbij het middel om deze activiteiten mogelijk te laten maken.

In paragraaf 3.1 van deze deelnotitie wordt specifiek ingegaan op de context van dit nieuwe denken op het accommodatiebeleid.

2.3 Lokale en landelijke trends / ontwikkelingen in accommodaties

We leven in een tijd van veelvuldige bijstellingen van beleid en uitgangspunten. Vaak veroorzaakt door landelijk beleid met de nodige consequenties voor lokaal handelen. De behoefte aan een langere termijnvisie waarin wordt ingespeeld op deze wijzigingen is hiervan het gevolg. In deze paragraaf lichten we een tipje van de sluier op.

Overigens merken we in dit verband aanvullend nog op dat uiteraard alle trends niet altijd voor alle specifieke kernen en verenigingen opgeld doen. Wel zijn wij ervan overtuigd dat in gemiddelde zin deze ontwikkelingen ook in Hof van Twente opgeld doen.

Strategische visie Hof van Twente

In streefbeeld 3: nieuwe vitaliteit voor sport, verenigingsleven en vrijwilligerswerk is het volgende opgenomen:

“Sportaccommodaties bestaan in 2030 binnen de verschillende kernen, waarbij omvang en diversiteit aansluiten op de behoefte. Sportverenigingen zijn geleidelijk in de loop der jaren per kern gefuseerd of maken gezamenlijk gebruik van accommodaties. Hoewel gestimuleerd zullen verenigingen hier geleidelijk aan zelf initiatieven toe hebben genomen. Gebouwen worden multifunctioneel gebruikt. Unieke samenwerkingsvormen zijn ontstaan onder meer op het gebied van onderwijs, sport en kinderopvang. Gebouwen en speelvelden zijn duurzaam en worden in een groot aantal gevallen publiek-privaat geëxploiteerd.”

In streefbeeld 4: Centrale, kwalitatief goede publieke accommodaties is de volgende richting opgenomen:

“Inwoners hebben toegang tot uiteenlopende publieke voorzieningen als zwembaden, bibliotheken en sportaccommodaties. Een algehele vernieuwings- en opwaarderingronde is in 2030 afgerond. Complexen zijn duurzaam, voldoen aan de eisen van de tijd en worden particulier door stichtingen beheerd. Waar de kwaliteit van een voorziening voorop staat is de fysieke afstand tot die voorziening toegenomen evenals de behoefte aan mobiliteit. Op het gebied van algemene voorzieningen zijn in 2030 keuzes gemaakt. Om in te spelen op nieuwe kwaliteitseisen, wensen, maar ook op bezuinigingen die het gevolg zijn van verlaging inkomsten van het Rijk, is niet langer het aantal maar de kwaliteit van (centrale) voorzieningen bepalend. Dit uitgangspunt zal bepalend zijn bij het maken van keuzes rondom zwembaden, bibliotheekvoorzieningen, muziekschool en theatervoorziening. In meerdere kernen zullen concentraties van voorzieningen in multifunctionele Kulturhus- of sportaccommodaties zijn ontstaan.

Scholenvisie basisonderwijs 2022/2033

De scholenvisie 2022/2032 kent een gedeelde visie op onderwijs die kaders geeft voor de wijze waarop het basisonderwijs in de gemeente Hof van Twente toekomstgericht georganiseerd kan worden, alsmede een mogelijk huisvestingsplan dat de visie op onderwijs vertaalt in een passende huisvestingsstructuur.

Het is wenselijk om ook ten aanzien van het accommodatiebeleid voor langere tijd stil te staan bij op handen zijnde ontwikkelingen. De visie op accommodaties, de veranderende bevolkingssamenstelling, de sterkere regierol van de gemeente en beperktere overheidsfinanciën nopen tot bijsturing. De beleidsperiode 2014-2017 is hiervoor in relatie tot het maatschappelijk vastgoed te beperkt. Reden om ook ten behoeve van het accommodatiebeleid een visie te ontwikkelen voor de (middel)lange periode (2014-2033).

Vergrijzing, ontgroening en krimp

De bevolking van Nederland zal de komende jaren groeien tot circa 17 miljoen inwoners in 2030. De samenstelling van de bevolking zal behoorlijk veranderen door de toenemende vergrijzing: het aantal 65-plussers in de bevolkingssamenstelling neemt sterk

toe van 14% in 2005 tot 22% in 2030, terwijl het aandeel jongeren licht afneemt. Tevens vindt een verschuiving plaats binnen de beroepsbevolking, waarbij het aantal twintigers de komende jaren sterk zal dalen, aantal dertigers en veertigers sterk toeneemt en de veertigers en vijftigers in 2020 de grootste leeftijdsgroep zijn. In de gemeente Hof van Twente is sprake van zowel toenemende vergrijzing als krimp.

Wijzingen in de bevolkingssamenstelling (leeftijdsofbouw) heeft consequenties voor het activiteiten aanbod dat de inwoners zoeken en daardoor ook consequenties voor het (gewenste) gebruik van accommodaties. Met optimaler gebruik van multifunctionele accommodaties, kerngerichte voorzieningen en een optimalisatie van de spreiding in onze gemeente willen we gaan inspelen op deze ontwikkelingen.

Individualisering

Onze maatschappij is in toenemende mate gericht op het individu, dat geldt ook voor de gebruikers van het maatschappelijk vastgoed. Zij komen en gaan steeds vaker wanneer ze willen en maken keuze uit het volledige aanbod aan activiteiten in Hof van Twente en daarbuiten. Hierbij is steeds minder sprake van binding met een vereniging of instelling waarvoor het individu zich inzet en waarvoor hij of zij zich naast het consumeren van de activiteiten tijd beschikbaar stelt. Ook de aanbieders van accommodaties moeten hierop inspelen. Commerciële centra kunnen gemakkelijker dan de traditionele aanbieders inspelen op de behoefte aan flexibele tijden. Bovendien ontstaat er ook concurrentie voor activiteiten in de openbare ruimte.

In een gemeente waarin vrijwel de meeste "gemeentelijke" accommodaties worden geëxploiteerd door vrijwilligersorganisaties is dit een niet te onderschatten ontwikkeling.

Professionalisering

Anno 2014 is het geen sinecure om maatschappelijk vastgoed operationeel te hebben en te houden. Technische ontwikkelingen, privatiseringen, juridisering, en een forse toename van veiligheidseisen zijn enkele voorbeelden van een aanmerkelijke verzwaring van taken en verantwoordelijkheden van de veelal uit vrijwilligers bestaande beheersstichtingen. Anderzijds is er vanuit het Beleidskader Welzijn de insteek om (nog) meer vrijwilligers in te zetten in plaats van betaald personeel en hiervoor een beloningsinstrument te ontwikkelen. Beide ontwikkelingen hoeven elkaar niet te bijten, in tegendeel, maar het vergt wel extra zorg om de stichtingen kwalitatief en kwantitatief op sterkte te krijgen en te houden. Meer samenwerken en uitwisselen van kennis tussen instellingen onderling en met gemeentelijke betrokkenheid zijn hierbij sleutelbegrippen.

Van verenigingslid naar consument

Er is sprake van een vervluchting van de vrijetijdsbesteding. Nederlanders kiezen steeds vaker voor vormen van vrijetijdsbesteding die op dat moment bij hen past of aantrekkingskracht heeft. De groep vaste klanten neemt af en de groep passanten neemt toe. Dit zorgt voor minder betrokkenheid bij de activiteit of vereniging.

Toenemende diversiteit

Er is een zogenaamde zapcultuur ontstaan waarbij verschillende vormen van vrijetijdsbesteding elkaar steeds vaker afwisselen. Nederlanders nemen aan meer activiteiten deel dan voorheen. Dit geldt voor alle leeftijdsgroepen; ook ouderen vertonen een meer afwisselend patroon van vrijetijdsbesteding dan voorheen.

Toenemende druk op de vrijetijd

De hoeveelheid vrije tijd van Nederlanders is de laatste jaren afgenomen, door een toename van de arbeidstijd (vooral door een grotere arbeidsparticipatie van vrouwen), de opkomst van de 24-uurseconomie en het ontstaan van andere samenstellingen van

huishoudens (meer een- en twee persoonshuishoudens met een herverdeling van taken tot gevolg). Een kwalitatief hoogwaardig aanbod aan voorzieningen en dienstverlening is nodig en voldoende afwisseling is nodig om de onrustige en zappende consument te binden en te boeien.

Toenemende druk op vrijwilligers

Nederland draait op vrijwilligers, zo wijst recent onderzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) uit. 44% van de Nederlandse bevolking zet zich in als vrijwilliger. Dit geldt zeker ook binnen maatschappelijke accommodaties. Ook de vrijwilliger wordt gekenmerkt door meer en meer zappedrag. De ontwikkelingen zorgen er voor dat de druk op vrijwilligers toeneemt. Het gevolg van de toegenomen druk is dat mensen minder voldoening uit vrijwilligerswerk halen en dat het steeds lastiger is om (nieuwe) vrijwilligers te vinden. Aanpassingen in het vrijwilligersbeleid die inspelen op de behoefte aan flexibiliteit en kwaliteit zijn noodzakelijk om maatschappelijk vastgoed blijvend te laten 'floreren'.

2.4 Regionale ontwikkelingen

Wat is de invloed van regionaal accommodatiebeleid op onze lokale voorzieningen? In het algemeen kan gesteld worden dat maatschappelijke voorzieningen lokaal georiënteerd zijn. Er wordt hoofdzakelijk gebruik van gemaakt door lokale verenigingen en eigen inwoners. Dit geldt voor onze gemeente en ook voor de ons omliggende gemeenten. Toch is er ook in ons "accommodatiebestand" in sommige gevallen sprake van bovenlokale voorzieningen. Zwembaden, en dan met name de buitenbaden, het theater, maar bijvoorbeeld ook het motorcross circuit in Markelo en manege de Hoffmeijer in Ambt Delden zijn hier voorbeelden van. Omgekeerd komt het natuurlijk ook voor dat inwoners uit Hof van Twente gebruik maken van accommodaties in omliggende gemeenten (theaters, kunstijsbanen, atletiekaccommodaties, zwembaden etc.) Vanuit het ambtelijk overleg sport is hiervoor op regionale schaal aandacht. Momenteel is er sprake van een inventarisatie, hetgeen gaat uitmonden in een plan van aanpak hoe in de toekomst meer aangesloten kan worden op elkaars voorzieningen en behoeften. Ook de accommodatievisie zal hierin voorzien.

Een tweede aspect in dit kader is de beoogde gemeentelijke herindeling deze kabinetsperiode. Signalen dat er van de huidige 400 gemeenten er nog 100 door middel van herindeling dienen te verdwijnen, waarbij mogelijk een ondergrens van 100.000 inwoners gaat gelden, worden steeds vaker gehoord. Stel overigens bij 17 miljoen inwoners en min. 100.000 inwoners per gemeente, resteren er nog maximaal 170 gemeenten, dus er is nog geen sprake van hogere wiskunde.....

Maar, het hoeft geen betoog dat het zeker in relatie tot bovenlokale accommodaties verstandig is hierin afstemming te plegen.

3. Accommodaties in de Hof periode 2014 - 2017

3.1 Accommodaties 2014 - 2017: Beleidskader Welzijn

In paragraaf 6.2.2 van het beleidskader, pagina 15, is ten aanzien van (gemeentelijke) accommodaties de volgende richting bepaald:

Multifunctionele accommodaties maken het mogelijk uitvoering te geven aan zelfredzaamheid, participatie en versterken van de kracht van de samenleving. Zij leveren (passief) een bijdrage aan de leefbaarheid in de kernen en buurtschappen. Door zelfwerkzaamheid en passende huurtarieven leveren de gebruikers een grote bijdrage in de kosten, op het gebied van onderhoud en exploitatie is de financiële ondersteuning van de gemeente nodig. Het beheer en het gebruik kan door de mensen zelf worden geregeld.

Verdere uitgangspunten:

- *Intensiever en multifunctioneel gebruik wordt gestimuleerd*
- *Instrumenten: kostendekkende huurtarieven, compensatie door (hogere) subsidies*
- *Inzet vrijwilligers in plaats van betaald personeel wordt beloond*
- *Laagdrempelige toegankelijkheid*
- *Gemeente ondersteunt verenigingen bij grote uitgaven zoals investeringen in gebouwen in eigendom*

Vervolgens is in hoofdstuk 8 van het beleidskader (Scenario's per beleidsterrein) specifiek ingegaan op het inhoudelijke beleid (op de deelterreinen sport, cultuur, zorg en jeugd) en de consequenties daarvan voor de accommodaties. Hierbij is reeds op hoofdlijnen helder gemaakt welke accommodaties als basisvoorziening en welke als plusvoorziening worden aangemerkt. Waarbij het wel van belang is dat deze kwalificatie met name betrekking heeft op de inhoudelijke activiteiten en minder op de accommodaties. De accommodaties zijn in onze visie "een middel" om de doelen uit het welzijnsbeleid te faciliteren.

In het beleidskader (pag. 17) is hierover het volgende gezegd:

- *Activiteiten die tot de basisvoorziening behoren: activiteiten die op basis van de doelstellingen van het nieuwe welzijnsbeleid noodzakelijk zijn;*
- *Activiteiten die tot de plusvariant behoren: activiteiten die op basis van de doelstellingen van het nieuwe welzijnsbeleid wenselijk zijn (veelal een uitvoeringsniveau hoger dan het niveau basisvoorziening.*

3.2 Wat willen we bereiken (doel in 2017 en verder)

Om invulling te geven aan het nieuwe accommodatiebeleid hebben we de volgende doelen en resultaten benoemd en in de volgende paragraaf wordt aangegeven hoe we deze denken te halen.

Doelen:

De sport- en welzijnsaccommodaties in Hof van Twente maken het mede mogelijk dat de drie doelen van welzijnsbeleid kunnen worden gerealiseerd:

- Vergroten zelfredzaamheid;
- Vergroten maatschappelijke participatie;
- Versterken kracht van de samenleving.

Resultaten die moeten worden behaald:

We dienen ons te realiseren dat het begrip accommodaties zeer diverse toepassingen kent in Hof van Twente. We onderscheiden in dit verband een vijftal deelterreinen:

1. Accommodaties die worden beheerd en geëxploiteerd door beheersstichtingen (zwembaden, binnensportaccommodaties, multifunctionele accommodaties en Kulturhusen);
2. Buitensportaccommodaties (voetbal, hockey, korfbal, handbal en atletiek);
3. Buurt/gemeenschapscentra (in de diverse buurtschappen);
4. Overige accommodaties (gebouwen met één (hoofd)gebruiker ten behoeve van culturele, museale, ouderen en jeugd activiteiten).
5. Ondersteuning van verenigingseigendommen door middel van een investeringssubsidieregeling (ISR) en financiële garantstellingen resp. ondersteuning.

Te behalen resultaten zijn soms van toepassing op een deelcategorie maar zijn ook soms gemeentebreed te realiseren. De meest in het oog springende resultaten worden onderstaand benoemd:

- Verenigingen en beheersstichtingen onderzoeken mogelijke samenwerking met andere verenigingen en/of maatschappelijke instellingen;
- Verenigingen en instellingen leveren een bijdrage aan de leefbaarheid in kernen en buurtschappen;
- Alle maatschappelijke accommodaties stimuleren de inwoners van Hof van Twente (specifiek jeugd, ouderen en kwetsbaren) om gebruik te maken van deze openbare voorzieningen voor sport, welzijn en ontmoeting;
- Accommodaties worden waar mogelijk multifunctioneel ingezet binnen onze gemeente;
- Bevorderen dat het accommodatiebestand specifiek in overeenstemming wordt gebracht met de ontwikkelingen op langere termijn voor wat betreft de grootte en de samenstelling van onze bevolking (ontwikkeling accommodatievisie 2014-2033);
- Treffen van specifieke maatregelen om de benoemde uitgangspunten te bewerkstelligen (verdichting gebruik, aanpassing van huurtarieven, laagdrempelige toegankelijkheid, grotere inzet van vrijwilligers en het in stand houden van een investeringssubsidieregeling);
- De bezuinigingen uit het beleidskader, zoals deze zijn gekoppeld aan het accommodatiebeleid, worden in deze beleidsperiode bereikt. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 129.000 op jaarbasis.

Subsidies:

Subsidies worden ingezet om de geformuleerde doelen te behalen. Aanvragen voor subsidies worden dan ook alleen gehonoreerd als de activiteiten die de aanvrager ontwikkelt een bijdrage leveren aan het behalen van de gemeentelijke beleidsdoelen. Waar mogelijk worden kosten en inkomsten geobjectiveerd en geüniformeerd (meerjaren onderhoudsplannen, duurzaamheidsmaatregelen, belonen vrijwilligerswerk, uniforme huurtarieven of compensatie hiervan in de subsidiesfeer) zonder overigens maatwerkoplossingen uit het oog te verliezen.

3.3 Hoe gaan we dat doen (uitvoeringsprogramma)

In meer algemene zin staan wij een kerngerichte aanpak voor van het gemeentelijke accommodatiebeleid. Veruit de meeste accommodaties zijn lokaal georiënteerd. Hierbij is het van belang helder te krijgen welke accommodaties als basisvoorziening worden aangemerkt en welke accommodatie als plusvoorziening.

Hiervoor hebben wij de volgende definiëring gehanteerd (zie paragraaf 2.1):

Accommodaties (maatschappelijk vastgoed) die noodzakelijk zijn om activiteiten onderdak te bieden welke werkelijk nodig zijn om de doelstellingen uit het beleidskader welzijn mogelijk te maken en waarin gemeentelijk in de vorm van een structurele of incidentele subsidie wordt bijgedragen.

Hierbij moet worden opgemerkt dat niet alle accommodaties (in de huidige omvang) in stand worden gehouden. Zeker daar waar er in één kern sprake is van meer dan één van dezelfde soort welzijns- of sportaccommodatie, wordt samenvoegen of medegebruik van (één van deze) accommodaties nagestreefd. Ook hier geldt dat met name multifunctioneel gebruik en intensiever gebruik prioriteit heeft. Bovendien wordt, waar mogelijk met planningsnormen en feitelijke gegevens, inzichtelijk gemaakt wat de daadwerkelijke objectieve behoefte is aan voorzieningen. De accommodatievisie 2014-2033 dient hier nadrukkelijk antwoord op te geven.

Overigens zijn wij ook voornemens om daar waar sprake blijft van een overcapaciteit aan bijvoorbeeld sportvelden hiervoor een (meer) kostendekkend huurtarief in rekening te brengen.

In het overzicht op de pagina's 9 t/m 12 hebben wij per accommodatie de beoogde status aangegeven. Tevens is een tweede overzicht opgesteld om helder te maken ten behoeve van welke accommodaties een beroep op de ISR kan worden gedaan. Deze accommodaties zijn per definitie eigendom van een specifieke vereniging van wie de inhoudelijke activiteiten als basisvoorziening zijn aangemerkt maar waarmee geen structurele (budget)subsidierelatie is overeengekomen.

Huurtarieven

Daar waar sprake is van (onder)huurders willen we naar een grotere gelijkheid in te betalen huurtarieven voor deze accommodaties. Deze harmonisatie dient naast een grotere gelijkheid ook te leiden tot een grotere kostendekkendheid van de desbetreffende accommodaties. Vergelijkbare gemiddelde tarieven in omliggende gemeenten worden in de berekeningen meegenomen. Omdat de gemeente niet altijd bevoegd is tot vaststelling van tarieven zullen wij hierover (uiteraard) in overleg treden met de desbetreffende beheersstichtingen. Indien een grotere gelijkheid van tarieven niet kan worden bereikt via dit overleg zullen wij een en ander via de toe te kennen budgetsubsidies nivelleren.

Inzet vrijwilligers/privatisering van accommodaties

In het Beleidskader Welzijn is als uitgangspunt benoemd het inzetten van vrijwilligers in plaats van betaald personeel. Dit willen wij bereiken door concrete bezuinigingen op de inzet van betaalde medewerkers ten dele te korten in de exploitatiesubsidie.

Daar waar dit nog niet het geval is worden zoveel mogelijk gemeentelijke accommodaties in eigendom en in beheer en exploitatie overgedragen aan verenigingen of instellingen. Feitelijk geldt dit voor alle maatschappelijke accommodaties. Voorbeelden: het eigendom van sporthal de Mossendam in Goor, sportzaal Stedeke in Diepenheim en Het Beaufort in Markelo. Ook denken wij hierbij aan het privatiseren van het reguliere onderhoud van de gemeentelijke sportvelden maar ook aan (grootschalige) renovaties van deze accommodaties.

Verdichting van gebruik

Op dit moment worden al veel accommodaties multifunctioneel gebruikt. Daar waar individuele huurders permanente beschikking hebben over specifieke lokaliteiten of stand alone voorzieningen willen we bewerkstelligen dat ruimten juist waar mogelijk door

meerdere huurders en multifunctioneel worden gebruikt. Dit moet op termijn leiden tot vrijkomende ruimten. Mits goed ingezet en begeleid moeten hierdoor specifieke accommodaties vrijgespeeld kunnen worden waardoor, zeker op termijn, een beter beheersbaar en betaalbaar aanbod aan accommodaties resteert. Door middel van (indirecte) subsidies of het stopzetten hiervan kan de gemeente hierop invloed uitoefenen.

Herijking subsidieafspraken

Bovenstaande uitgangspunten en maatregelen moeten leiden tot een betere beheersing van het maatschappelijk vastgoed. Zowel in financiële zin alsmede ook voor wat betreft kwantiteit en kwaliteit van deze voorzieningen. Met de beheersstichtingen willen we omwille van continuïteit meerjarige afspraken maken waarin op basis van de nieuwe bedrijfsvoering een passende budgetsubsidie wordt overeengekomen. Harmonisatie van tarieven, actualisering van meerjarige onderhoudsplannen (in stand houding van de multifunctionele accommodaties) en duurzaamheidsmaatregelen dienen hierin een plek te krijgen.

Investeringssubsidieregeling (ISR)

Eén van de pijlers van het gemeentelijke accommodatiebeleid is de investeringssubsidie regeling (ISR). Veel accommodaties zijn immers eigendom van (individuele) verenigingen of beheersstichtingen. Groot onderhoud en nieuwbouw van accommodaties vergt op gezette tijden veel inzet en geld van de eigenaren. Met name vanuit financieel oogpunt is er in het verleden voor gekozen de eigenaren hierbij overeenkomstig de ISR financieel te ondersteunen. Dit vanuit de gedachte dat de verenigingen en hun leden en daardoor de lokale gemeenschappen er erg mee gebaat zijn dat de eigen accommodaties in goede staat kunnen worden gehouden tegen betaalbare contributies. Zodat een belangrijk uitgangspunt voor het continueren van de activiteiten van de verenigingen is gewaarborgd. Sinds 2005 heeft de gemeente in dergelijke investeringen € 1,77 miljoen bijgedragen.

Omwille van het beperkte budget voor deze regeling (structureel vanaf 2014 € 150.000 per jaar) en de gewijzigde uitgangspunten in het beleidskader Welzijn is herijking van de huidige regeling noodzakelijk. Wij willen meer gaan inzetten op investeringen op basis van fusie en samenwerking, investeringen tot € 10.000 dienen door de clubs zelf opgebracht te worden evenals investeringen in inventaris en/of andere roerende goederen. Er wordt enkel in basisvoorzieningen bijgedragen, de langere termijn visie dient ook dergelijke investeringen te rechtvaardigen en investeringen in relatie tot duurzaamheid en energiebesparingen krijgen voorrang.

Instellingen die reeds een structurele (budget)subsidie ontvangen komen niet (meer) in aanmerking voor een investeringssubsidie.

Per saldo resulteert dit in de conclusie dat de investeringssubsidieregeling toegepast zal worden ten aanzien van gemeentelijke buitensportaccommodaties (buitensportverenigingen en beheersstichtingen) en scoutingaccommodaties.

De nieuwe prioritering ziet er op basis van deze uitgangspunten als volgt uit:

1. Investerings in relatie tot fusie / gezamenlijk gebruik;
2. Groot onderhoud / renovatie van bestaande accommodaties;
3. Investerings in maatregelen duurzaamheid, energiebesparing (sociale veiligheid en BTB);
4. Uitbreiding (voor zover nadrukkelijk passend in het gemeentelijke accommodatiebeleid);
5. Sportverenigingen die tevens een beroep doen op een borgstelling (S.W.S.-regeling).

Garantiestelling S.W.S.

Ter stimulering van investeringen in accommodaties van sportverenigingen/-instellingen kent de gemeente de investeringssubsidieregeling, zoals bovenstaand is uiteengezet. Het hiervoor beschikbare budget biedt voor grote investeringen beperkte mogelijkheden. Een gemeentelijke borgstellingsregeling die aansluit bij de borgstelling die Stichting Waarborgfonds Sport biedt zou hierin de benodigde ruimte kunnen bieden, zonder dat de gemeente extra middelen beschikbaar stelt. De mogelijkheid tot borgstelling hebben wij verwoord in een beleidsregel Borgstelling sportverenigingen/-instellingen. Deze beleidsregel is door ons college op 5 maart jl. vastgesteld. Voor dezelfde investering is het niet mogelijk om voor investeringssubsidie in aanmerking te komen en een beroep te doen op de garantstelling. Gelet op het beperkte budget voor de ISR achten wij het noodzakelijk dat door de aanvrager een keuze uit beide regelingen wordt gemaakt.

Vervolgens heeft u een voorstel voorgelegd gekregen om het Treasurystatuut aan te passen op grond waarvan de beoogde toepassing van de beleidsregel niet in strijd is met het Treasurystatuut.

Communicatie

Vanaf het allereerste begin hebben we ons in relatie tot het accommodatiebeleid het grote belang gerealiseerd om de nulmeting en de nieuwe koers in nauw overleg met betrokken verenigingen en instellingen tot stand te brengen. In eerste instantie zijn zij al breedvoerig betrokken bij het opstellen en vaststellen van het beleidskader Welzijn. Vervolgens zijn in relatie tot de deelnotitie accommodatiebeleid enquêtes uitgezet en informatiebijeenkomsten georganiseerd. Vervolgens zijn alle organisaties in de gelegenheid gesteld om op deze concept deelnotitie een zienswijze in te dienen. Wij zullen nog separaat melding maken van de ontvangen opmerkingen en reacties en daarbij aangegeven wat daarmee in de uiteindelijke deelnotitie is gebeurd.

Tenslotte merken we nog op dat bij de implementatie van de vastgestelde deelnotitie accommodatiebeleid resp. accommodatievisie en bij het maken van de nieuwe subsidie-afspraken die hiervan het gevolg zijn de desbetreffende instellingen ook te betrekken.

Bovendien hebben wij in het besluitvormingstraject zowel ten aanzien van het Beleidskader en ook met betrekking tot deze deelnotitie naast behandeling in de commissie- en raadsvergadering een technisch beraad gehouden om de hoofdlijnen van beleid en de techniek van onze werkwijze uiteen te zetten.

Met andere woorden, bij de besluitvorming op deze wijze zijn de verenigingen en instellingen zo optimaal mogelijk betrokken.

3.4 Kansen en knelpunten

Door veranderende inzichten en jaarlijkse subsidie-afspraken kan gericht worden ingezet op de nieuwe denkrichtingen. Bovendien raken de nieuwe uitgangspunten in het beleidskader niet alleen de exploitanten van de maatschappelijke accommodaties maar ook de gebruikers. Het draagvlak voor maatregelen is hierdoor groter en wijzigingen zijn sneller bespreekbaar. Door wijzigingen over een langere periode te implementeren kan zorgvuldig met de accommodaties en diens gebruikers worden omgegaan.

Wat zijn kansen?

De voorgestelde veranderingen zijn zeker niet uitsluitend negatief. Mensen bewust maken van kosten, verantwoordelijkheden overdragen en multifunctioneel (en verdichten van) gebruik gaat zeker vruchten afwerpen. Verenigingen en instellingen kunnen zich daarop instellen. Bijvoorbeeld door het bundelen van krachten, het stimuleren van al aanwezige

kwaliteiten, het (meer) onderling samen laten werken, uitwisselen/delen van elkaars betaalde en niet betaalde krachten, gezamenlijke inkoop, delen van elkaars kennis en aanbod etc. Wij willen bewerkstelligen dat vergelijkbare verenigingen en instellingen daarover met elkaar in overleg gaan. Bovendien willen wij organisaties ondersteunen om specifieke kadertrainingen hiervoor te gaan volgen. Wij hebben bij deze organisaties ook de behoefte gemerkt om hier meer samen in op te trekken.

Risico's

Als belangrijkste risico's in dit traject herkennen wij de volgende aspecten:

- Een (te) zware belasting van vrijwilligersorganisaties door het verschuiven van taken en bevoegdheden naar het particulier initiatief;
- Onvoldoende draagvlak bij de particuliere organisaties, zodat minder/niet meer wordt meegewerkt en doelstellingen mogelijk niet gehaald kunnen worden of waardoor maatschappelijke onrust ontstaat;
- Naast inhoudelijke risico's zijn er ook financiële risico's verbonden aan de beleidswijzigingen. De eerste tranche bezuinigingen (taakstelling) is in de plannen verwerkt. Er dienen echter meer bezuinigingen te volgen;
- Tenslotte noemen we nog mogelijke leegstand van accommodaties en achterstand in onderhoud indien er gemeentelijk niet meer afstand wordt genomen van specifieke accommodaties of indien onvoldoende budgetten beschikbaar worden gesteld.
- Indien grootschalige investeringen aan de orde zijn (renovatie of (ver)nieuwbouw) of zodra de bezettingsgraad onder een bepaalde norm valt kan dat tot gevolg hebben dat instandhouding niet meer mogelijk is.

Beheersmaatregelen

Naar onze mening is de tijd rijp om de veranderende rol van de overheid in te zetten. Er is veel begrip om samen nieuwe keuzes te maken en op een andere en meer uniforme wijze om te gaan met ons maatschappelijk vastgoed.

We moeten ons daarbij niet beperken tot slechts de periode 2014-2017 maar juist verder willen gaan. Een accommodatievisie voor de langere termijn, bij voorkeur tot 2033, moet er toe leiden dat we adequaat inspelen op toekomstige ontwikkelingen zoals die nu kunnen worden voorzien. Bovendien moet de visie in die zin flexibel zijn dat ook op nieuwe ontwikkelingen snel en secuur kan worden geanticipeerd.

Naast de rol van de (gemeentelijke) overheid is het hierbij van groot belang dat de maatschappelijke organisatie instrumenten krijgen aangereikt en benutten om zich te ontwikkelen tot professionele, deskundige organisaties. Voorbereid op hun taken en in staat om verbindingen te zoeken met anderen om juist zo optimaal mogelijk invulling te geven aan het takenpakket. In deze notitie zijn hiervoor een aantal maatregelen voorgesteld.

Resumerend

Als wij de plussen en de minnen tegen elkaar afzetten komen wij tot de conclusie dat, mits één en ander adequaat wordt opgepakt, de kansen de overhand hebben. Juist door nu een stap terug te doen kunnen we in de toekomst twee stappen vooruit zetten. Zeker als het benodigde besef en draagvlak bij onze partners wordt gecreëerd.

4. Financiën

3.1 Wat is er beschikbaar

In het beleidskader Welzijn (hoofdstuk 9, pagina 29 en verder) is het budget in 2012 € 9.773.000 (totaal huidig welzijn) en in 2014 € 8.597.000 (totaal basisvoorziening welzijn). Een groot deel van deze budgetten wordt besteed aan de welzijns- en sportaccommodaties die onze gemeente rijk is. Omdat diverse subsidies en budgetten niet gesplitst zijn in een accommodatiedeel en een deel voor de inhoudelijke activiteiten is het niet mogelijk om specifiek in beeld te brengen wat het accommodatiedeel is in dit totale budget.

Ten aanzien van het accommodatiebeleid is in het beleidskader Welzijn specifiek een taakstelling vastgesteld van € 129.000. Deze bezuiniging is met ingang van 2014 geormerkt voor een drietal onderdelen:

a. Besparing investeringssubsidies (structureel m.i.v. 2013)	€ 50.000
b. Besparing verdichting gebruik accommodaties (mogelijk m.i.v. 2015)	€ 54.000
c. Verhoging huurtarieven sport- en welzijnsaccommodaties (vanaf 2014)	€ 25.000
	€ 129.000
	=====

Ad a.

In de gemeentebegroting 2013 is eenmalig € 100.000 en vanaf 2014 structureel € 50.000 bespaard op het investeringssubsidiebudget.

Ad b.

De besparing "verdichting gebruik accommodaties" is gekoppeld aan zwembad de Vijf Heuvels in Markelo. Na de verbouwing van dit zwembad en de sluiting van zwembad de Whee in Goor is de exploitatieprognose € 54.000 per jaar naar beneden bijgesteld. Verwacht wordt dat het nieuwe zwembad in 2015 volledig in gebruik genomen kan worden. Overigens dienen er met de zwembadexploitant nog nieuwe afspraken gemaakt te worden. Zowel in financiële als in inhoudelijke zin.

Ad c.

In deze beleidsnotitie is voorgesteld om uit te gaan van meer kostendekkende huurtarieven, harmonisatie van tarieven en in geval van overcapaciteit op specifieke buitensportaccommodaties een hogere huur in rekening te brengen. Dit dient gekoppeld te worden aan gesprekken over privatisering van eigendom en exploitatie van de velden. In april jl. hebben wij overigens besloten vooruitlopend hierop met ingang van 2014 (vooralsnog) € 25.000 taakstellend op te nemen. Om een redelijke verdeling te kunnen hanteren over de diverse sportaccommodaties hebben wij ervoor gekozen hiervan 35% resp. 65% toe te rekenen aan de binnen- en buitensportaccommodaties. Hiermee is aan de taakstelling vanuit uw raad voldaan.

Het vervolg

In de genoemde uitgangspunten in dit programma zitten overigens nog meer kansrijke besparingen verdisconteerd. Voorbeelden hiervan zijn verdichting van gebruik, afstoten van specifieke accommodaties, energiebesparende maatregelen, waar mogelijk vergroting van zelfwerkzaamheid en privatisering van eigendommen.

In relatie tot het meerjarenperspectief 2016 e.v. is hieraan een volgende taakstelling gekoppeld ad € 150.000 op jaarbasis. In de Kadernota is dit bedrag met ingang van 2016 structureel opgenomen.

In de bijlagen is een planning met actiepunten voor de periode 2014-2017 opgenomen.

5. Literatuur

De nieuwe gemeente, Collegeprogramma 2010-2014, Gemeente Hof van Twente

Toekomstvisie Hof van Twente, Zicht op 2030, juni 2010

Deelnotitie Accommodatiebeleid Hof van Twente, februari 2004

Onderzoeksrapport verkenningsfase Toekomst vastgoed gebouwen januari 2012

Onderzoek Tarieven Binnensportaccommodaties najaar 2012 Hof van Twente

Scholenvisie basisonderwijs Hof van Twente 2022/2032, RO groep zuid

Bijlage 1:

Uitgewerkte planning accommodatiebeleid 2014-2017		Afronding van de werkzaamheden beoogd in:				
		2013	2014	2015	2016	2017
Werkzaamheden						
Algemeen						
1.	vaststelling deelnotitie accommodatiebeleid 2014-2017	4 ^e kw				
2.	Vaststelling accommodatievisie 2014-2033	4 ^e kw				
3.	in bestemmingsplannen omschrijvingen verbreden in algemene zin			Continu		
4.	nieuwe initiatieven / verzoeken toetsen aan de vastgestelde deelnotitie			Continu		
Beheersstichtingen						
5.	vaststellen nieuwe meerjaren onderhoudsplannen beheersstichtingen		1 ^e kw			
6.	startoverleg met beheersstichtingen n.a.v. vastgestelde beleidsnota		2 ^e kw			
7.	herziening (kostendekkende) tarieven binnensportaccommodaties		3 ^e kw			
8.	herijking budgetsubsidie-afspraken beheersstichtingen		3 ^e kw			
9.	privatisering sportzaal Stedeke, Diepenheim		3 ^e kw			
10.	subsidiebeschikkingen o.b.v. nieuwe subsidieafspraken		4 ^e kw			
11.	(verdere) uniformering onderliggende overeenkomsten met individuele stichtingen		4 ^e kw			
12.	privatisering Parochiehuis, Delden			2 ^e kw		
13.	privatisering sporthal de Mossendam en gymnastieklokaal Kievitstraat, Goor			4 ^e kw		
14.	overleg over 1 beheerssticht. M'lo (Beaufort, de Haverkamp en de 5 Heuvels)				4 ^e kw	
15.	privatisering accommodaties Markelo					4 ^e kw
Buitensportaccommodaties						
16.	berekening behoefte op basis van nieuwe planningsnormen voetbal	4 ^e kw				
17.	startoverleg met buitensportverenigingen m.b.t. de vastgestelde beleidsnota		2 ^e kw			
18.	privatisering handbalaccommodatie DHV, Delden		4 ^e kw			
19.	herziening budgetsubsidieafspraken stichtingen de Pol en SSGH (zie ook nr. 8)		4 ^e kw			
20.	herziening tarieven buitensportaccommodaties i.v.m. overcapaciteit		4 ^e kw			
21.	privatisering handbalacc Rupertserve			2 ^e kw		
22.	privatisering handbal/tennisacc de Pol			2 ^e kw		
23.	overcapaciteit sportpark 't Doesgoor, Endemansdijk en Diepenheim (zie nr. 20)			3 ^e kw		
24.	privatisering onderhoud buitensportaccommodaties / nieuwe tarievenregeling			3 ^e kw		
25.	versterking multifunct. gebruik en samenwerking sportpark de Mors, Delden				2 ^e kw	
26.	onderzoek naar verplaatsing de Horst, versterking multifunct. gebruik Heeck.				2 ^e kw	
27.	sluitstuk kunstgras Diepenheim, Markelo en Bentelo					4 ^e kw
Overige accommodaties						
28.	startoverleg met de overige instellingen m.b.t. de vastgestelde beleidsnota		3 ^e kw			
29.	onderzoek naar bundeling werkplekken en loketfuncties maatsch. Organisaties		4 ^e kw			
30.	afbouwen gemeentelijke bijdrage H.E.T.		4 ^e kw			
31.	beëindiging vergoeding huur gebouw Amicitia door muziekschool Hengelo		4 ^e kw			
32.	huur + exploitatie pand Perron 1 ten laste van MIKC		4 ^e kw			
33.	privatisering Kerkegaarden 1, Diepenheim		4 ^e kw			
34.	keuzes maken ten aanzien van bibliotheeklocaties Markelo/Diepenheim		4 ^e kw			
35.	onderhandelingen verplaatsing Stichting Heemkunde Markelo			2 ^e kw		
36.	beëindiging subsidie in onderh.panden Goorse Sociëteit en Trekpleister, Goor			4 ^e kw		
37.	beëindiging huurovereenkomst NS en evt. verplaatsing naar multifunct. acc.			4 ^e kw		
38.	privatisering zoutmuseum en stopzetten subsidierelatie (afhankelijk van ovk.)					4 ^e kw
I.S.R.						
39.	wijziging beleidsregels investeringssubsidie (ISR)		3 ^e kw			

